

KRAJSKÝ
PAMIATKOVÝ ÚRAD
KOŠICE

Slovenské národné múzeum	
Dátum: 14. JÚL 2021	
Číslo záznamu:	Číslo spisu:
JNH-GR/1643/2021-100	JNH-F740/2021-100/5239
Prílohy:	Výbavuje:

-1-

váš list č. SNM-5500/2021-MBe/4775, SNM-MBe/126/2021/ zo dňa 28.06.2021
číslo konania: KPUKE-2021/14160-3/57702/TI
vybavuje / kontakt: Ing. arch. M. Timár / 058/2451121 / podatelna.rv@pamiatky.gov.sk
Košice, 14.07.2021

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „dotknutý orgán“), uplatňujúci záujmy, chránené osobitnými predpismi, ktorý je podľa § 11 odseku 2 písmeno d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne príslušným dotknutým orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona je miestne príslušným dotknutým orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk, vo veci vlastníka: Slovenské národné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13, 811 06 Bratislava, IČO: 00164721 (ďalej aj „vlastník“), zastúpeného správcou: Slovenské národné múzeum, Múzeum Betliar, Kaštieľna 6, 049 21 Betliar, IČO: 00164721, ktorý podal žiadosť dňa 28.06.2021 o vydanie záväzného stanoviska o projektovej dokumentácii obnovy národnej kultúrnej pamiatky **Hrad Krásna Hôrka** a jej bezprostredného okolia, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 518/1-22, v kat. území Krásnohorské Podhradie, podľa výpisu z listu vlastníctva č. 346 (ďalej len „kultúrna pamiatka“) v sektore 01, na parcelách č.: 387/2 C, 388 C, 390 C, 391 C, 392 C, 393 C, 394 C, 395/1 C, 395/2 C, 396/1 C, 396/2 C, 1540/3 C, dotknutý orgán na základe súčasného stupňa poznania kultúrno-historických hodnôt podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona a v súlade s § 32 odsekom 12 pamiatkového zákona pre konanie stavebného úradu vydáva toto

záväzné stanovisko,

ktorým **súhlasí** s projektovou dokumentáciou: *Krásnohorské Podhradie - Obnova hradu Krásna Hôrka a revitalizácia bezprostredného okolia hradu, projekt zmeny stavby pred dokončením trvalých krovov a striech SO - 01 b, c – dolného a stredného hradu*, stupeň projektu: pre stavebné povolenie, v rozsahu:

- A+B Sprievodná správa a súhrnná technická správa
- B1 Protipožiarna bezpečnosť stavby
- E Dokumentácia a stavebné výkresy
 - 01-0 Architektúra
 - 01-01 Búracie práce
 - Pôdorys konštrukcie strechy B1, B2
 - Pôdorys strechy B1, B2
 - Konštrukcia strechy B6
 - 01-02 Navrhované konštrukcie
 - Pôdorys konštrukcie strechy B1, B2
 - Konštrukcia prestavovanej časti krovu B1, B2
 - Rezy prestavovanej časti krovu
 - Pôdorys strechy B1, B2
 - Styk troch striech
 - Pôdorys strechy B3, B5, B6

- Konštrukcia strechy B6
- Pôdorys konštrukcie strechy C1 na kóte +496, 000
- Pôdorys strechy C1 na kóte +496, 000
- Pôdorys strechy C1 na kóte +496, 350
- Rezy C1, C2, C3
- Rezy C4, C5, C6, C7
- Strecha vežička C2

01-03 Detaily

- Detail úpravy poddašia
- Detail ukotvenia lapačov a svietidiel
- Detaily
- Detail styku strešného plášťa a obvodovej steny

02-0 Statika

04-0 Elektro

04-3 Bleskozvod a uzemnenie

ktorú spracoval kolektív projektantov, zodpovedný projektant - autorizovaný stavebný inžinier SKSI, prof. Ing. Anton Puškár, PhD., reg. č. 3143*Z*1, v odbore Pozemné stavby, v Bratislave, s datovaním 05/2021,

a pre ďalšiu prípravu a realizáciu predpokladaných prác na obnove kultúrnej pamiatky podľa tejto projektovej dokumentácie dotknutý orgán podľa § 32 odseku 10 pamiatkového zákona určuje tieto **požiadavky**:

1. Pre pokračovanie v obnove naďalej platí, že pri spracovávaní ďalších stupňov projektovej dokumentácie je potrebné stále dodržiavať podmienky platných a súvisiacich rozhodnutí a záväzných stanovísk, vydaných k obnove hradu Krásna Hôrka.
2. Vlastník je povinný každú závažnú zmenu, oproti alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska vopred prerokovať a odsúhlasiť dotknutým orgánom.

Štátny pamiatkový dohľad pri obnove národnej kultúrnej pamiatky bude vykonávať dotknutý orgán, podľa § 32 odseku 13 pamiatkového zákona.

Záväzné stanovisko podľa § 44a pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa vydania stráca platnosť, ak v tejto lehote nebolo použité na účel, na ktorý je určené.

Dotknutý orgán odôvodňuje vydanie záväzného stanoviska takto:

Vlastník - Slovenské národné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13, 811 06 Bratislava, IČO: 00164721, zastúpený správcom: Slovenské národné múzeum, Múzeum Betliar, Kaštieľna 6, 049 21 Betliar, IČO: 00164721, podal dňa 28.06.2021 na dotknutý orgán žiadosť o posúdenie projektovej dokumentácie obnovy národnej kultúrnej pamiatky **Hrad Krásna Hôrka** a jej bezprostredného okolia, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 518/1-22, v kat. území Krásnohorské Podhradie, podľa výpisu z listu vlastníctva č. 346 v sektore 01, na parcelách č.: 387/2 C, 388 C, 390 C, 391 C, 392 C, 393 C, 394 C, 395/1 C, 395/2 C, 396/1 C, 396/2 C, 1540/3 C. K žiadosti vlastníka priložil projektovú dokumentáciu: *Obnova hradu Krásna Hôrka a revitalizácia bezprostredného okolia hradu, projekt zmeny stavby pred dokončením trvalých krovov a striech SO - 01 b, c – dolného a stredného hradu*, stupeň: projekt pre stavebné povolenie, ktorú spracoval kolektív autorov, zodpovedný projektant - autorizovaný stavebný inžinier SKSI, prof. Ing. Anton Puškár, PhD., reg. č. 3143*Z*1, v odbore Pozemné stavby, v Bratislave s datovaním: máj 2021.

Predmetom obnovy je hrad Krásna Hôrka, národná kultúrna pamiatka, zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 518/1-18. Samotný hrad Krásna Hôrka je situovaný severne od obce Krásnohorské Podhradie na homolovitom vápennom návrší s nadmorskou výškou 500 m. n.

m. a predstavuje výraznú dominantu Rožňavskej kotliny. Vznikol na prirodzenom strategickom mieste nad križovatkou dvoch historických komunikácií: východno-západnej, smerujúcej do Košíc, a pri severnej ceste na Spiš. Predmetný hrad je „zrastlicou“ stavebných objektov, vzniknutých v rozsahu niekoľkých storočí, budovaných rozličnými technológiami. S ohľadom na mimoriadnu špecifickú hodnotu tejto pamiatky, ako aj na skutočnosť, že v blízkom okolí je evidovaných ďalších päť národných kultúrnych pamiatok (Mauzóleum a park, Galéria, Kostol, Pomník s areálom, Škola a sadovnícka úprava), bolo v území, presahujúcom katastrálne územie obce, vyhlásené rozhodnutím Pamiatkového úradu SR zn. PÚ-11/68-28/1730/And zo dňa 15.03.2011 ochranné pásmo týchto nehnuteľných kultúrnych pamiatok. Ochranné pásmo bolo vyhlásené približne rok pred ničivým požiarom hradu. Vyhlásené ochranné pásmo je vnútorne rozčlenené na sektory, ktoré majú diferencovaný rozsah ochrany. Samotný hrad (vrátane hradnej homole) s blízokým okolím sa nachádza v sektore, označenom „01 – Hradný svah“, kde je ďalšia zástavba vylúčená.

Dôvodom spracovania predloženej projektovej dokumentácie sú nové poznatky o krovových konštrukciách, strešných rovinách a použitých krytinách, ako aj o detailoch striech, zistené počas prác na projektovej dokumentácii obnovy hradu, stupeň pre stavebné povolenie. Tieto poznatky boli zistené z novo získaných historických fotografií vyššieho rozlíšenia (kvality), ako aj z nových poznatkov o vývoji hradu, použitých materiáloch a technických riešeniach, aké doteraz spracované podklady neobsahovali, a neboli zahrnuté ani do zameraní (nakoľko skutkový stav v rokoch pred požiarom už tieto detaily neobsahoval), ani do jednotlivých architektonicko-historických pamiatkových výskumov, ktoré boli pre aktuálnu obnovu spracovávané postupne pre jednotlivé časti hradu. Nové poznatky sa týkajú tvaru striech, detailov ich vzájomných napojení, napojení striech na štítové murivá, priebehu hrebeňov striech, ich materiálového riešenia a riešenia ich detailov.

Vlastník, zastúpený projektantmi, s týmito zisteniami dňa 31.03.2021 oboznámil prostredníctvom video-stretnutia zástupcov dotknutého orgánu a následne predbežne prerokoval aj ním navrhované riešenia. Na základe zistených skutočností k novým poznatkom spracovala fyzická osoba s osobitnou odbornou spôsobilosťou pre spracovávanie pamiatkového architektonicko-historického výskumu: Ing. arch. R. Erdélyi prípravnú dokumentáciu, sumarizujúcu tieto zmeny, ku ktorej vydal dotknutý orgán súhlasné záväzné stanovisko zn. KPUKE-2021/13592-3/56004/TI.

Následne bola spracovaná projektová dokumentácia, ktorá pre dosiahnutie autentického vzhľadu i konštrukčných riešení, jestvujúcich pred obnovou hradu v 60-70-tych rokoch 20. storočia, navrhuje regeneráciu zaniknutého stavu týchto detailov oproti realizovaným trvalým zastrešeniam, ktoré vychádzali prednostne zo zameraní predpožiarového stavu. Predloženou PD je riešený iný priebeh striech nad Archívom, vrátane napojenia na Rákocziho trakt a Františkino múzeum. Staršia fotodokumentácia preukázala aj iné výškové úrovne hrebeňov striech, riešenie ich napojení, ako aj tvarovanie úžľabí striech a prechodov medzi jednotlivými strešnými rovinami. Pri obnove hradu v druhej polovici 20. storočia (dodávateľ: Pamiatkostav Žilina, n. p.) boli zrejme početné detaily zjednodušené (ako vyplynulo z uvedenej prípravnej dokumentácie), a tieto zjednodušenia mohli na sporných miestach aj zhoršiť dlhodobú údržbu striech hradu. Súčasné riešenie (regenerujúce predpožiarový stav) je v rozpore s tradičnou tektonikou a logikou napojenia krovových sústav, ako aj strešných rovín, čo vyústilo do technicky aj vizuálne nevhodného riešenia s mixom strešných krytín s nevhodným, atypickým zalomením strešných rovín – tento stav bol zrejme výsledkom utilitárnych až pohodlných riešení „socialistickej“ obnovy hradu. Z týchto dôvodov by bolo vhodné regenerovať pôvodné riešenie, doložené historickými fotografiami a zameraním z roku 1957, kedy je hrebeň strechy nad archívom v nižšej výškovej úrovni ako hrebeň zvyšku Rákocziho traktu, čo umožňuje plynulé napojenie a prechod strešných rovín z archívu na Františkino múzeum. Toto riešenie by tiež umožnilo obnovenie väčšieho presahu strechy v kúte napojenia Františkino múzea na Archív a lepšie by chránilo aj fasády arkád nádvorja pred zatekaním zrážok a následnou deštrukciou povrchov. V úžľabí striech sa v minulosti navyše nachádzal aj plechový žliabok, ukončený zvýšenou plechovou žlabovou maskou, zabraňujúcou pretekaniu zrážok ponad strešný žlab na fasádu a do arkád.

Ďalej je predloženou PD riešené aj iné ukončenie strechy baštičky vstupného nádvorja, kde pri obnove v 2. pol. 20. stor. došlo k výmene pôvodného liatinového ukončenia za plechové, a ešte v

inom vzhľade. Liatinové ukončenie strechy baštičky bolo nedávno objavené a identifikované v areáli hradu, je teda možná rehabilitácia stavu zo zač. 20. stor.. V tomto zmysle sa navrhuje jeho výmena.

Ďalej je predloženou PD riešené iné ukončenie striech prevetov dolného hradu. Jestvujúce strechy sú novotvary z obnovy 2. pol. 20. stor., vybavené sedlovými plechovými strechami so štítovou stienkou, pričom na viacerých vedutách je doložené, že polvalcové rizalitové prevety boli zastrešené polkuželovými strieškami. Oproti nim má sedlová strecha s murovaným štítom odlišné, vizuálne výrazne mohutnejšie pôsobenie, ktoré bude umocnené večerným nasvietením hradu, kedy bude vrhať výrazné šípovité tieň na fasádu a na podstrešnú rímsu. V tomto zmysle sa navrhuje ich úprava – navrátenie k pôvodnému historickému tvaru.

Ďalej je predloženou PD riešené iné podbitie presahov striech, kde boli pôvodne širšie dosky (od cca 19-25cm a viac) nerovnakých širok a dĺžok, zrazené na tupo. Na okraji bol ich presah ukončený profilovanou drevenou rímou. V tomto zmysle sa navrhuje ich úprava – navrátenie k pôvodnému tvaru.

Ďalej je predloženou PD riešená iná úprava posledných častí striech pod prevýšeniami, kde bol z dôvodu ochrany voči pádu snehu a ľadu z prevýšených striech hradu zmenený materiál krytiny z keramickej na plechovú. Z dôvodu vizuálneho scelenia sa navrhuje nahradenie plechovej krytiny za keramickú - pod podmienkou vhodného vyriešenia jej ochrany.

Dotknutý orgán preskúmal predloženú projektovú dokumentáciu zmien detailov trvalých striech hradu. Zistenia iného priebehu striech nad Archívom vrátane napojenia na Rákocziho trakt a Františkino múzeum a následne spracované riešenie (úpravu striech) je vhodné, nakoľko je historicky potvrdené a jeho realizácia by mala ochrániť príslušné časti fasády pred opakovaním poškodzovaním zrážkovými vodami. Ostatné navrhované úpravy, spracované v projektovej dokumentácii, sú z pohľadu dotknutého orgánu metodicky vhodnejšie ako zrealizované riešenia. Pokiaľ je zo strany vlastníka snaha o navrátenie autentických riešení, je táto jeho iniciatíva zo strany dotknutého orgánu vítaná a dotknutý orgán môže takéto riešenia plne akceptovať.

Pre pokračovanie v obnove naďalej platí, že pri spracovávaní ďalších stupňov projektovej dokumentácie je potrebné stále dodržiavať podmienky súvisiacich platných rozhodnutí a záväzných stanovísk, vydaných k obnove hradu Krásna Hôrka. Vlastník je povinný každú závažnú zmenu, zmenu oproti alebo nad rámec tohto záväzného stanoviska vopred prerokovať a odsúhlasiť dotknutým orgánom.

Toto záväzné stanovisko **oprávňuje vlastníka v stavebnom konaní** k podaniu na príslušný stavebný úrad.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Košice

Zasiela sa

1. Slovenské národné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13, 81106 Bratislava, IČO: 00164721
2. Slovenské národné múzeum, Múzeum Betliar, Kaštieľna 6, 04921 Betliar, IČO: 00164721

Na vedomie:

1. Obec Krásnohorské Podhradie, Hradná 156, 04941, Krásnohorské Podhradie, IČO 00328421

2. Krajský pamiatkový úrad Košice, na založenie do spisu

